

# HONVED.

Megjelenik e' lap vasárnapot kivéve minden este, félíven. Tartalmát teszik a' főhadivezérség hivatalos közlemé-  
yei, irányczikkek, bel- és külföldi hírek.  
Hirdetmények a' szokott díjért vétetnek fel.

## HIVATALOS ROVAT.

**Bem** tábornok e' f. hó 14-ről Maros-Vásárhelyről e' laconicus de eredménydus tudósítást küldé hozzám:

E' f. hó 13-án Maros-Vásárhelyt bevettem — és ma Segesvár felé egy csapatot küldöttem.

A' székelyek minden oldalról sereglenek hozzám — győzelmünk gyors és nagy leend.

Éljen a' tábornok! éljen hadsergünk!

Közbirré teszi Beöthy Ödön.

## Kolozsvár lakosaihoz.

E' város mai nap egy botrányos kárhozatos bűnténynek volt színhelye.

Egy szerencsétlen, mondott némely szavak miatt, — melyekre a' szentírás eme igéi illettek „Uram bocsásd meg nékie, mert nem tudja mit mivel“ — a' nép-düh áldozatává lön.

Megfelejtkezünk-e az örök igazság ama tanjáról, hogy: senki a' maga bírāja nem lehet.

Miképpen tudhatjuk kárhozotni azon borzasztó gyilkolásokat, melyek hasonló módon követettek el? és mi felsőséget igényelhetünk fölöttök, ha az emberiséget magunkról ennyire letudjuk vetkezni?

A' bűnös törvény szabta útján, rendes birái által, mondott ítelet nyomán vehet ítéletet, és bűnhődhetik, — e' végre vannak a' megyékben a' rögtön ítélőszékek alakítva.

'S valamint hiszem, hogy e' város jobb érzésű lakosai az ily nemű merényletek elkövetésétől idegenek, — komolyan figyelmeztetem azokat, kik az ily biráskodhatás neméhez magokban hajlamot éreznek: zabolázzák indulatokat; és kik arra érdemesek, azokat állítsák biráik elibe, hogy bűntetésüket törvény-szabta úton nyerjék el.

Midőn tehát e' bűntény feletti roszalásomat nyíltan kimondom; tudatom egyszersmint azt is,

hogy a' legszigorubb vizsgálat iránti rendelést megtettem, — 's valamint nem czéлом a' bűnöst pártfogolni, úgy földadásaim közé számítom, hogy mind azok, kik e' merény részesei, kipuhatoltatván a' legszigorubb törvényes eljárás alá fognak vettetni.

Kolozsvártt, januar 14-kén 1849.

Beöthy Ödön.

## Nem hivatalos rész.

### Kolozsvár jan. 14.

Az ország fővárosa ellenség kezében van.

Ős Buda várában a' népszabadság rablói, a' nemzeti önállás fosztogató gyilkosai lakoznak, 's a' becsületes magyar kebel, az örök isten igazságosságában kétkedni kezdvekiált fel: „Öröködbe Uram pogányok jöttek, és szent templomidat megfertőztették.

Azonban a' sopánkodásoknak és jajveszékléseknek is kell határunknak lenni, anynyival inkább, mert hosszúra nyult képek ijedt tekintetével a' hazát bizony soha sem fogjuk megmentetni.

Most van itt az időszak, midőn férfiaságnak a' sarat megállnia, most a' tűzpróba, melyen a' tiszta hazafiságnak átmennie kell.

Ki magát és az ügyet most elhagyja akár gyávaságból, akár bár mi más animam salva-vi féle utógondolatból, az elárnija a' hazát, melynek fia, el nejét vagy szüléit, el gyermekeit és mindazokat, kik szívének kedvesek, 's kik az ő és hozzá hasonlók gyávasága vagy roszakarata által elvesztett hazában földönfutó koldusok, vándorló nyomorultak leendnek, kítaszítva, lepökve és arczul csapdosva a' diadalmaskodó ellenségtől, mely atyáinak ősi szent lakjaiban tartaná dorbézolásait.

Most van tehát vagy soha idő arra, mikép a' magyar megmutassa, ha vajjon méltó-e arra, hogy isten azt mondhassa rá: „élj és légy hatalmas, mert meg vagyok elégedve veled.

Azért félre a' jeremiadokkal, el a' csüggeteg képekkel, hanem ki a' karddal, a' kinek lelke van, elő a' kapával, kaszával és mind azon eszközökkel, melyekkel a' galád ellenséget pusztítani, gyilkolni, kiirtani lehet.

Budapest elvesztése minden esetre nagy baj, 's a' magyarra nézve, ki Mátyás király palotájára, a' dicső-ég és kevélység érzetével pillantott fel, igen természetesen leverő.

Azonban nem kell ám azt hinni, hogy — mert már a' kandalló tűzénél kényelmesen pipázgatva — a' híres „Áll Buda“ féle közmondást el nem kiálthatjuk, már azért egész a' diófaig mindennek vége volna; de sőt inkább — ha csakugyan azzal a' Mátyás palotájával akarjuk a' magyar nép lételenek eszméjét egybekötni — rikkancsuk el ám magunkat, hogy „Hohó! nem oda Buda!“

Könnyű dolog az egérfogóba bémenni az egérnek, hanem a' kijövetel nem oly könnyű ám!

Könnyen ment bé az ellenség Budapestre, hanem hogy mint fog kijöni, az más kérdés?

Hisz csak Kolozsvárra 's Erdélyre kell tekinteni.

Uram Isten azt gondolta volna az ember, hogy az erdős kis ország fővárosában rövid időn csak mind erger berger végezetű nevekből állandó lakosság, 's hogy Karácson első napján a' töltött káposztát csak gefülltes Kraut név alatt fogjuk kaphatni: 's imé pár héti schwarzelb vendégszerepezés után Urban uram is elmondhatja, hogy úgy ment ki az országból, mint Lothcsalád Sodomából, azon különbséggel, hogy Loth felesége példáját követni egyiknek sem jutott eszébe, hanem futott mint a' kuvasz, melyet idegen konyhábani olázkodása közben a' szakács elrúdal.

Az igaz hogy a' példa sántikál ugyan, mert Budapest állását 's az ellenség erejét a' kolozsvári eseményekkel pánhuzamozni nevetséges eredményre vezetne, hanem az is igaz másfelől, hogy a' mi ottani erőnk 's a' néptömeg is másforma, mint volt itt a' visszafoglaláskor.

Az osztrak dynastia úgy calculált, hogy Magyarország valami scorpio, mely ha — a' mese szerint — tűzzel körülrakatik, fulánkjának mérgét magába vágva, öngyilkos leend.

Azonban gazda nélkül számoltak, sőt megfogják látni, hogy „umgekehrte is a' g' fahrenheit!“

Legalább Budapesteni székezésük igen könnyen fog a' scorpio helyzetévé válhatni.

Hanem elég ebből ennyi.

Én hiszem, hogy a' magyar olyan mint az anyatigris, melyet ugató ebek serege rohan meg. Hátrál és ismét hátrál, de védelemre mindég készen, míg nem elérkezik egy kiszemelt, egy jól ismert pontra, hova hátulso lábait megvetve, magát egy borzasztó rohanással a' visszanyomulásán könnyelműleg örvendő kutyákra veti, pusztulást és halált osztva maga körül.

Azért en attendant legyünk férfiak és álljunk talpon, hogy semmi ellenség és semmi rossz esemény készületlen ne találjon.

Ha a' magyar nép élni akar és felkel, élni fog oly igazán, mint Isten él, ha azonban fel nem kel, úgy még az utolsó ítélet napja, a' felátadást hirdető angyal trombitája sem fogja őt felkelthetni lenyomott állapotjából.

Azért fel a' ki magyar, a' ki élni és szabadon élni akar, és — árva lelkünkre mondjuk — a' szabadság szent ügye nem soká diadalát fogja megérni.

C s e r n á t o n i .

× **Torda**, jan. 10. T. szerkesztő ur! Roszszul értesült a' tisztelt szerkesztőség \*) a' löporos szekér elfoglalása felől, a' csucsá-sebesi csatában, miszerint Ruzicska tizedest írja a' szekér elfoglalásában magát kitüntettetnek, holott a' dolog nem úgy áll. Igaz, hogy a' fiatal tizedes Ruzicska a' löporos szekérnél volt; de nem mikor elfoglaltatott, hanem miután a' második század főhadnagya Hegyessi azt közör Györfi Ferenczcel és Kollát Jakabbal elfogták, a' kocsist leölték 's végre a' szekeret megfordítván, Csucsá felé indították, akkor adatott át Buzicska tizedesnek és hat közörnek felügyelet és Csucsára vittel végett.

Továbbá kívánom tudatni, hogy az oláh mozgalmak lecsendesítése, a' vadrablók lefegyverzése végett, kün volt tegnap a' 11-k zászlóaljbeli második század Hidason, hol célul tűzte ki a' század parancsnok Szentpéteri főhadnagy, az oláhokat szép uton lefegyverkeztetni és a' legénységnek semmi rablást, gyujtogatást meg nem engedni. Ám de másképp történt. Az oláhság, bár éjjel mentünk, mindenről értesítve talpon volt, 's kiáltásainkra, hogy a' fegyvert tegyék le és adják kezünkbe, mit ha megtesznek, a' faluba sem megyünk be, lövésekkel feleltek, és szörnyű kiáltásokkal akartak nekünk rohanni. Erre a' mi legénységünk nem hogy megrettent volna, sőt nagyobb tüzet kapván, mint egy ötvenen kilőtték fegyvereiket, 's azután rajta magyart kiáltva rohantak az oláhcsordának, kik mivel már az „önkintés“ névvel ismeretesek voltak eszek nélkül futottak vissza. Legényeink nyomba követték 's a' faluban az első házan megkezdve rendre tüzet adtak szinte az egész falunak. De semmi névvel nevezhető marha nem volt az egész faluban, néhány rongyos borjut kivéve, 's meg három lovat, melyeket már rég perelnek a' kutyák. Oláh mind össze alig hullott el kettő. A' falut elégetve visszaindultunk Bányon felé még azon éjjel; elfogván a' gyauitott értesítőt, ki nem szükölködött

\*) Nem a' Honvéd szerkesztőségét illeti a' vád; miután e' lapban a' csucsai taborozásról csak pesti lapok után volt valami közölve.

átlegyek dolgában. Sok enyedi fogjot szabadítottunk meg ugyan ez alkalommal valami huszan ötig valót, kikre kivolt mondva már az ítélet, hogy tudniillik másnap mind megnyuzzák és más kinokkal fogják kivégezni

Bikfalvi Imre,  
honvéd közör díjmentes tizedes.

## Oláh rablócsordák vandál tettei Alsófejérmegyében.

Két, fejérvármegyei menekült által előadva.

Fejérvártt, octob. 19-kén. Itt két csapatban volt az oláhság felállítva, két nap és két éjszaka. Ezután mindjárt octob. 21-re viradólag megtámadtattott az alsó város az egyik csapat által. A' nemzetőrség kiállott a' boltok elibe fegyveresen, 's azt kérdezték a' támadóktól: ha megvívni vagy békélni kívánnak-é? 's mit akarnak? Erre az oláhok azt felelték: kívánjuk, hogy a' fegyvert tegyétek le. Mire a' nemzetőrsereg: leteesszük, csak előbb tegyétek le ti egy biztos helyre. Ekkor valami majorok már lángban voltak. A' nemzetőrsereg megbomlott, csak 21-en maradván a' nevezett téren. Ezek tüzelni kezdettek az oláhokra, kik vissza is vonták magokat. Később azonban a' második oláh csapat menván rájok, a' vár fokáról előbb a' térparancsnok, azután a' többi tisztek folyvást kiabáltak le az oláhokhoz, hogy ne adják meg magukat, mert ők segítik ágyuval. Erre azon oláh csapat, mely visszavonult volt, fosztogatáshoz és gyilkoláshoz kezdett és folytatta iszonyatosan. Ekkor esett el Mégai nevű órásmester legényeivel, nejével és gyermekeivel; izraelita Mendel hasonlólag gyermekeivel, feleségével 's többekkel le az utolsó pálinkafőzőlegényekig. A' városiak várparancsnok Horákhöz folyamodtak békeségért, hogy a' fosztogatás és gyilkolás szűnjék meg. A' várnagy adott is biztosító írást, hogy a' város nem fog haborgattatni. Azonban az oláhságot még sem oszlatta el, hanem a' vár alatt tartotta egy egész hétig, mialatt a' várból osztatott nekik kenyeret és töltéseket, és minden biztosítás daczára octob. 29-én éjszaka a' várost újból megtámadták és rabolták, mely alkalommal az oda menekült falusiak közül főbíró Benedek József nőtől, szolgabíró Szöllösi Elek nőtől, gyermekestől és Sebesi Albert futásnak indultak gyalog Sárd felé, kiket elérvén a' rablók, Szöllösi Eleket rögtön megnyúzták; nejével 's gyermekeivel mi történt nem tudatik. Benedek József legyilkoltatott 's neje sokáig, talán ma is fogva tartatik a' musinai oláh pap Prodán Simonnál. Sebesi Albertet pedig Balázsfalvára indítván, az uton az őtet kísérő öt lándzsásoktól egy lovas székely huszár történetesen mentette meg.

Borbándon octob. 23-án éjjel. E' napon már Borbánd le volt fegyverkezve, 's éjjel a' rablók rátörtek a' helysége, a' hol is Baranyai Károlyt nejével igen szép nagy koru lányával megfogván, a' hármat három székre leültették; Baranyainak két karját fűrészszel lenyiszítelvén, egyiket a' nőnek, másikat a' lánynak adák kezébe. Azután a' fejét is lefűrészelvén, azt karóba huzzák és az aszszony kezébe adván, így kellett a' nőnek ura fejét és egyik karját 's a' lánynak másik karját vinni gyalog Balázsfalváig. Mi történt továbbá a' szerencsétlenekkel nem tudatik, anynyi bizonyos, hogy vissza sok ideig, tán e' mai napig sem került egyik is.

Igenben, Sárdon, B. Bocsárdon, Krakkóban és Benedeken, mely helységek már a' fejérvári lefegyverzéskor fegyvereiket le, 's a' bíró házánaál pecsét alá tévén biztosítva valának, hogy semmi bántódásuk nem leend, ugyan azon éjszaka octob. 23 kán következő merények követtettek el. Mindenik helységbe egyszerre beütvén a' vadrablók ott a' magyarok lakjaira törtek a' férfiakat, kiket honn kaptak mind elfogták kiket honn nem kaptak azoknak családjaik különböző módon kiozták. Ha'elvoltak bujva, nejeik 's gyermekeiket megmentendők elé állottak, és elfogattak, Krakkóba hurczoltattak, 's az ottani elfogattakkal együtt egy csengő forrás nevű posványos mocsárba mezitláb beálltattak, ott 2 nap és két éjszaka tartattak. Ez idő alatt ételt vinni nekik szabad volt ugyan, de azt is el vévén az alacsony oláhok, nehogy valakihez közeledhessék egyik vagy másik kedveltjei közül, míg kézbe szolgáltatnak, bele vájtkak, pipaszáraikkal felkeverték bele pökdöstek 'sat. és a' mely nap enniök vittek, azon nap nem volt szabad inni, 's a' mely nap ihattak nem volt szabad enniök. Innen bevitettek egyik birtokos Pécsi Ferencz udvarába, a' pinczébe berekesztettek, hol a' hordók fenekét beütvén, a' szeszes italokban bokáig jártak. Ekkor, hogy le ne ülhessenek mindent kihordottak a' pinczéből 's ott tartották őket egy hétig. Ez után történt, hogy a' n. enyedi nemzetőrsereg kiindulandó vala a' hallottakra, a' szerencsétleneket kiszabadítani. De itt is az árulás lelke működvén, a' tervet előre megvitték Krakkóba a' gaz népek, minek következése lett, hogy azon éjszaka, melynek hajnalán a' nemzetőrsereg oda kiszalendő vala, az irt helységekből, a' nőket és gyermekeket mind elfogták, és a' már rab férfiakhoz hurczolták

Kiment a' n. őrsereg oct. 28-kán 's viltak is a' rablókkal, de a' sűrű köd miatt meghiusolván tervök delután 4 órakor visszatértek Enyedre. A' nemzetőrsereg eltávozta után a' szőlők felibe 's az erdőkbe kivonult oláhság visszatérvén, a' szerencsétlen foglyok előhozattak, sorba álltattak, egytől egyig lelővöldöztettek. 'S mivel a' szeren-

csétlenek száma oly nagy volt, hogy nap világ be nem végezheték a' gyilkolást, gyertya világ-nál is folytatták, miglen a' szép tett végét érte.

Vasárnap oct. 29-kén Igenbe mentek, 's ott is számos magyar nemesek sorba állittatván lövések által kivégeztettek.

Veresegyházán Doboli Zsigmondra rontván, addig szurdalták, mig megholt. Aztán négybe vágván szekerre tették, Balásfalvára vitték. Egyik leánya kétségben esvén szörnyet halt, mire a' vadgyilkosok holt testét is öszszevagdalták, 's jászolba hányták a' más két leányt pedig Balásfalvára vitték, ott az atya négybe vágott testét a' piaczon gyékénre kitéve a' leányokat pedig czövekekhez kötözve, őrizték, mig végre egyik ott holt meg, a' 3-kat pedig orvos Schrader kérésére szabadou bocsátották, ki ma is az orvosnál tartozkodik.

Boros Bocárdon az ev. refor. püspök gazdatisztét Szakácsot és Péterfi László tanárt járomba fogták, 's addig huzatták velek a' járomat szurások, dőfések közt, mig a' járomban meg is haltak.

Krakóban octob. 28-kán a' Pétsi Ferencz udvarában, enyedi diák Szász Pált üldözöbe vévén a' dühöngő nép, ezt az udvarbíró észrevelte, az üldözöttet egy kazal szalmába bujtatta. Az ifjat rögtön keresni indultak, de a' bíró hollétéről nem tudommal felelt. Azonban gyanítá a' gaz tömeg, hogy a' bírónak tudni kell róla. Ezt ámbár maga is látta, veréssel, szurásokkal sőt akasztófa elibe vetésével faggatták, hogy adja ki az ifjat. De még sem adta ki, mire kinzói csakugyan elbocsátották azzal fenyegetvén a' bírót, miszerint az egész


udvart fölgyújtják, 's mégis ki kell hogy az el-rejtett ifju kerüljön. Éjjre kerülvén az idő a' bíró Szász Pált kiszabadította, 's s' kerten átszökni segitvén, isten hírével a' merre mehet, menni javasolta. Ekkor az ifju a' fiscalis udvarába vonta magát, hol valami irnokok által egy meglehetős hoszsu föld alatti csatornába, melyen a' pincze vize foly ki, bujtattatott, melynek ez közepéig féloldalvást hatolván, ott két nap két éjszaka feküdt oly formán, hogy féllába, oldala és karja ez idő alatt a' csatorna fenekén levő posványban volt. A' Canalisba belöttek ugyan a' fűrésző vad oláhok, de hoszu lévén a' csatorna, a' lövés nem talált, 48 óra után csakugyan a' csatornának azon végén, mely a' Bilak nevű erdő felől végződik, kibujt, 's 24 óráig bujkálva az erdőben, midőn az oláh csoport Tövisre behuzódott, ő a' Maros mellé kivergődött, 's úgy menekült N. Enyedre.

E' vadmerények elkövettettek azon oláh főnőkök vezérlete alatt, kikkel a' poszomántos császári katonatisztek mint Urbán, Jablonczy 's mások kezét fogni, őket csordájokkal együtt a' katonai hangászkarral fogadni, 's eldicsérni nem szégyenlették. — Császári katonatiszt urak szabad-é kérdeni önöktől, ha vajjon igaz-é az, hogy a' katonai becsület és jellemhez semmi piszok nem fér? avagy nem lemoshatatlan mocsoknak marad-é ez az önök poszomántján, hogy a' rabló és gyilkoló vad haramia csoporttal bruderschaftban lenni nem szégyenlették?!

—

X

## GYORSUTAZÁSIJELENTÉS.

 **BIÁSINI** gyors-utazási intézete ezenneltudatja a' t. cz. utazókkal, hogy **KOLOZSVAR** és **PEST** között a' gyorsszekerei **VASÁRNAP** 7-dik Januáriustól 1849. elkezdve minden **VASÁRNAP** és **CSÖTÖRTÖKÖN** reggeli 4 orakor indulnak **KOLOZSVÁRRÓL PESTRE** és **PESTRŐL KOLOZSVÁRRA**. (5-6)'

Utások, Podgyászok és Pakéták gyors szállításra felvétetnek.

Egy személy ára **KOLOZSVÁRRÓL SZOLNOKRA** vagy **SZOLNOKRÓL KOLOZSVÁRRA** 17 f. 20 kr. pengőben. Kolozsvárt 1. Január. 1849.

a' tanítás czélszerű elrendezéséről az oskolai előjáróság gondoskodhassék.

Székely Mózsos,  
igazgató tanár.

### ELADÓ SZÉNA.

Kolozs megyében Oláh Kájáni pusztán 300 szekényi széna van eladó. Közelebbi tudositást Wolff testvér gyogy szerészeknél kolozsvárt kaphatni.

Szerkeszti és saját betűivel nyomatja **Ocsvai Ferencz**.